

troer, at man skulde benytte den nye Communallov saaledes, at hvor der virkelig maatte findes Mulighed for, at vidtløftige Communer kunde blive adskilte, idet de selv fra begge Sider ønskede at stilles, der burde man imødekomme saadanne Ønsker. De Hensyn, der, hvad jeg maa erkjende, kunne stille sig mod altfor raff at imødekomme saadanne Ønsker, troer jeg alligevel kunne fyldestgøres, da de Formaal, man nu søger at opnaae ved den nye Samvirken mellem Communerne, dog ikke skal være en Samvirken mellem Pastorater, men mellem flere Kredse. Det Vaand, der hidtil har knyttet de flere Sogne sammen, er jo ikke Andet end Præstens Person; Administrationen har efter Bequemmelighedshensyn holdt disse 2 Sogne sammen, og saa maatte de leve sammen, men der har paa mange Steder fra gammel Tid været en grundig Forskjel tilstede imellem dem; denne kan man ikke ad Lovgivningens Vej udsette, og jeg troer heller ikke, at man bør gjøre det. Forøvrigt glæder det mig dog at have hørt det, som det egentlig var, at den høitærede Minister vilde udtale her i Thinget, nemlig, at der foreløbig maatte vises stor Forsigtighed ved at imødekomme det meget store Antal Andragender, der ere indkomne om Adskillelse. Forresten skal jeg overlade til Andre, om de muligen maatte have Ophysninger at fremføre af en mere særegen Natur end dem, jeg havde at knytte til denne Forespørgsel.

Indenrigsministeren: Den ærede Forespørger antydede, at der efter hans Mening maatte være andre Grunde tilstede i Ministeriet; det var vistnok hans Ord, hvis jeg ikke hørte feil, men den ærede Forespørger maa gjøre mig den Tjeneste at udtrykke sig noget tydeligere, han skal da faae et tydeligt, klart og bestemt Svar af mig, derom kan han være forvisset. Saadanne Antydninger troer jeg enten maae holdes tilbage, eller ogsaa er man berettiget til at forlange, at de blive tydeligere motiverede. Jeg maa vistnok have udtalt mig mindre klart forrige Gang, naar den ærede Forespørger har troet at kunne forstaae mine Ord, som om jeg havde sagt, at den eneste Grund til den overvættede store Tilbøielighed til at søge Communer adskilte skulde

være den, at man frygtede Afregningen. Jeg har nævnt Afregningen som et af Momenterne, men man har i det Hele frygtet for de nye fremmede Forhold, hvorunder man kom ind ved at komme under Fællesskabet. Det har idetmindste været min Mening at ville sige dette, og jeg haaber ogsaa, at jeg har sagt det. Ganske vist forholder det sig saaledes, at paa mange Steder de forskjellige Sogne have havt deres Anliggender særskilt for sig, det vil sige, de have havt de communale Byrder særskilt, men intetsteds har der været en særskilt Bestyrelse for hvert Sogns Anliggender. Dette var i mine Tanker en Hovedmangel ved den tidligere Tilstand, at der var særskilte Districter uden særskilt Repræsentation, og særskilte Byrder uden Selbstyrelse for de Anliggender, for hvilke Byrderne vare paalagte. Dette uheldige Forhold har Loven af 6te Juli 1867 ophævet, men dersom denne Lov skulde have til Følge, at man vilde udstykke Landet i ligesaa mange Communer, som der hidtil var særlige Paaligningsdistricter, saa troer jeg, at denne Lov vilde være en af de uheldigste, som i lang Tid har seet Dagslys. — Den ærede Forespørger nævnte Præsterne som det eneste Fællesled i mange Communer, der bestode af flere Sogne. Dette er ingenlunde saa, det er ikke Tilfældet i en eneste Commune; thi som bekjendt har Fattigvæsenet altid været fælles for den samlede Commune, og Fattigvæsenet og dets Byrder have dog været de væsentligste af vore hidtidige Communalbyrder, ligesom Fattigvæsenets Bestyrelse har været en af de vigtigste Styrelser, skøndt den ganske vist hidtil for en stor Deel har ligget i en Embedsmands Haand istedetfor i Communens egen. Men foruden dette ubetingede Fællesskab, som hidtil har bestaaet mellem Sognene i samme Commune, har der jo meget hyppigt i Communerne været et ganske lignende Fællesskab som det, Loven af 1867 nu paalægger. Der er Communer i Landet, som have havt deres Skolevæsen i Fællesskab; der er Communer i Landet, som saa at sige have havt alle deres communale Anliggender under Eet og have befundet sig særdeles vel derved. Man kan ikke undre sig over, at de, der ikke have kjendt til et saadant Fællesskab, have en vis Vængstelse for at træde ind